

Kontrola okužb v zobozdravstveni praksi

SPREJELA Generalna skupščina FDI, **septembra 2009** v **Singapurju**

Združitev Human Immunodeficiency Virus Infection and Other Blood Borne Infections (2000)', 'Infection Control in Dentistry' (2007), and 'Sterilization and Cross Infection Control in the Dental Practice' (2005)

Sedanji epidemiološki podatki jasno kažejo, da je tveganje za okužbo ustnih zdravstvenih delavcev manjše, če se redno izvajajo priporočeni postopki za nadzor okužb.

Ključni element nadzora nad okužbami je koncept "standardnih previdnostnih ukrepov" kot sredstvo za zmanjšanje tveganja prenosa bolezni (npr. virus človeške imunske pomanjkljivosti, virusi hepatitisa in drugi) v zdravstvenih okoljih. Temeljni predlog, ki podpira ta koncept, je upoštevanje, da so vsi pacienti potencialno okuženi.

Standardni previdnostni ukrepi

Svetovna zobozdravstvena federacija poziva vse strokovnjake za ustno zdravstveno varstvo, da se držijo "standardnih previdnostnih ukrepov", kot so jih določili lokalni ali regionalni organi.

Splošni ukrepi

Člani skupine za ustno zdravstveno nego so dolžni sprejeti ustrezne ukrepe za zaščito sebe in svojih pacientov pred okužbami, ki se prenašajo s krvjo, vključno z:

- Posebno pozornostjo pri uporabi rezalnih instrumentov in igel; takoj jih odstranite iz delovnega območja. Kadar je to mogoče, uporabite varnostne igle in skalpele ter bolj varne in manj ostre pripomočke.
- Sledite protokolom, ki so jih sprejeli in/ali priporočili lokalni organi za čiščenje, dezinfekcijo, sterilizacijo in odstranjevanje rabljenih pripomočkov in opreme.
- Prepričajte se, da so sterilni instrumenti zaščiteni pred okužbo z uporabo ustrezne zaščitne embalaže in da so sterilni takrat, kadar jih uporabljate.
- Kjer je mogoče, uvedite sledenje in biološke sisteme kazalnikov in spremljanja sterilizacije.
- Uporabite instrumente za enkratno uporabo, če sterilizacija ni mogoča.

- Sprejmite načela čistoče in razkužite vse izpostavljene površine v delovnem okolju.
- Sprejmite principe razkuževanja pripomočkov, protez, vtisov, instrumentov in uporabnih predmetov, ki se prevažajo v protetični laboratorij in iz njega ter v laboratoriju samem.
- Za zaščito dokumentov, sesalnih cevi in drugih območij za ravnanje uporabite zaščito za enkratno uporabo; po vsakem pacientu jo zamenjajte.
- Previdno ravnajte z biopsiskimi materiali in jih namestite v nepropustne posode, opremljene z znakom za biološko nevarnost.

Posebni ukrepi za obiskovanje klinik

- Previdno si umijte roke z nevtralnimi pH tekočimi milo pred nanosom in po odstranitvi rokavic ali uporabite alkoholne rokavice.
- Nosite ustrezne rokavice in masko.
- Zamenjajte rokavice po vsakem pacientu in maske, ko se zmočijo.
- Uporabljajte zaščitna očala s stranskimi ščiti.
- Nosite ustrezno zaščitno klinično obleko.

Cepljenje

FDI zahteva, da so ustni zdravstveni delavci, ki so lahko izpostavljeni nalezljivim tveganjem, ustrezno cepljeni v skladu s sedanji smernicami, ki jih izdajo lokalni organi, izkoristiti morajo tudi druga cepiva, ki so na voljo.

Incidenti izpostavljenosti

FDI priporoča, da morajo vsi strokovnjaki za ustno zdravstveno nego poznati protokole po izpostavljenosti za upravljanje poklicnih izpostavljenosti krvno prenosljivim povzročiteljem bolezni. Upravitelji klinik za ustno zdravstveno varstvo bi morali vzpostaviti ustrezne zaščitne politike na delovnem mestu, da bi zagotovili ustrezno in učinkovito upravljanje takih incidentov.

Obvezno testiranje

FDI nasprotuje vsakršni zakonodaji, ki določa usposobljenost strokovnjakov za ustno zdravstveno varstvo za določitev statusa krvno obolelega patogena. Vendar pa morajo peroralni zdravstveni delavci sama prepoznati znake in simptome, ki kažejo na možnost krvnih in drugih nalezljivih bolezni, in opraviti potrebne diagnostične preiskave. Zdravnik za peroralno zdravstveno nego z diagnosticirano krvno okužbo mora ravnati v skladu z zdravniškim nasvetom glede nadaljevanja dejavnosti.

Napotitev za zdravniško vrednotenje

FDI zahteva, da so vsi ustni zdravstveni delavci pozorni na znake in simptome, ki so povezani s krvnimi in drugimi nalezljivimi boleznimi pri pacientih. Pacientom z medicinsko zgodovino ali pogoji, ki kažejo na okužbo, je treba svetovati, naj opravijo ustrezne preiskave. Takšne nasvete je treba navesti v podpornem okolju, z ustreznim upoštevanjem zasebnosti in občutljivosti.

Razkritje pacientov in zaupnost

FDI meni, da bi morali vsi pacienti, okuženi s krvno prenosljivimi patogeni, razkriti svoj status kot del svoje zgodovine zdravljenja. Strokovnjak za ustno zdravstveno varstvo mora biti seznanjen s popolno zdravstveno zgodovino, da bi lahko zagotovil ustrezno zdravljenje, ki bo najboljše za pacienta.

FDI od ustnih zdravstvenih delavcev zahteva, da imajo v skladu z veljavnimi lokalnimi zakoni ustrezen protokol zaupnosti pri ravnanju z informacijami o okuženih pacientih. To peroralnim zdravstvenim delavcem ne bi smelo preprečiti, da si delijo informacije o pacientovem zdravstvenem stanju z drugimi zdravstvenimi delavci v isti ordinaciji/oddelku, kot to dopuščajo lokalni predpisi in pacientova privolitve. Paciente je treba seznaniti s politiko zasebnosti objekta.

Javne informacije in izobraževanje

FDI priporoča izobraževanje lokalnih/regionalnih zobnih združenj javnosti o učinkovitosti "standardnih previdnostnih ukrepov" in odsotnosti znatnega tveganja za okužbo s krvno prenosljivimi boleznimi, ki se prenašajo z zagotavljanjem zobozdravstvene oskrbe, kadar se upoštevajo priporočeni postopki za nadzor okužb.

Strokovno izobraževanje

FDI priporoča, da vsi strokovnjaki za ustno zdravstveno varstvo posodablajo svoje znanje in veščine glede diagnostike in upravljanja tistih nalezljivih bolezni, ki so lahko prenosljive v klinični situaciji.

FDI priporoča razvoj/posodabljanje lokalnih in državnih izobraževalnih programov za zobozdravstveno skupino, ki:

- obravnava priporočila o nadzoru okužb v zdravstvenih ustanovah;
- obravnava upravljanje peroralnih in sistemskih posledic krvnih bolezni;
- obravnava vlogo zdravstvenih delavcev v zdravljenju.

FDI priporoča, da zobozdravniki celovito obravnavajo in vključijo trenutna priporočila za nadzor okužb v zdravstvene ustanove v vsebini kurikulumov in kliničnih dejavnosti.

Dostop do zobozdravstvene oskrbe

FDI meni, da je neetično zavrniti ustno zdravstveno varstvo pacientom le zaradi krvno prenosljive bolezni.

Nadaljnje branje

1. Centers for Disease Control and Prevention. Guidelines for Infection Control in Dental Health-Care Settings – 2003. December 19, 2003 / 52 (RR17);1–61. www.cdc.gov/OralHealth/infectioncontrol/guidelines/ (dostopano 3. avgusta 2009).
2. World Health Organization. Practical Guidelines for Infection Control in Health Care Facilities. 2004. South-East Asian Regional Organisation Regional Publication No. 41. www.searo.who.int/LinkFiles/Publications_PracticalguidelinSEAROpub-41.pdf. (dostopano 3. avgusta 2009).